

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 lutego 2016 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu IV Wydział Karny – Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: SSO Dariusz Śliwiński

Sędziowie: SSO Leszek Matuszewski

SSO Hanna Bartkowiak (spr.)

Protokolant: p.o. staż. J. T.

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej Bogusława Tupaja

po rozpoznaniu w dniu 5 lutego 2016 r.

sprawy skazanego **R. S. (1)**

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku łącznego Sądu Rejonowego w Pile

z dnia 22 października 2015 r. sygn. akt II K 622/15

1. Utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok.
2. Zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. A. F. kwotę 147,60 zł brutto tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej obrony udzielonej z urzędu w postępowaniu odwoławczym.
3. Zwalnia skazanego od obowiązku zwrotu Skarbowi Państwa kosztów procesu za postępowanie odwoławcze.

H. B. D. L. M.

UZASADNIENIE

W dniu 14 lipca 2015 r. (data złożenia w administracji Aresztu Śledczego w Z.) skazany **R. S. (1)** zwrócił się z wnioskiem o wydanie wyroku łącznego (k. 2).

Sąd Rejonowy w Pile, wyrokiem łącznym z dnia 22 października 2015 r. wydanym w postępowaniu o sygn. II K 622/15, w zakresie wskazanym przez wnioskodawcę oraz na podstawie samodzielnych ustaleń, stwierdził, że R. S. (1) został skazany następującymi wyrokami Sądu Rejonowego w Pile:

1. z dnia 25 listopada 2004 r. w sprawie VII K 619/04 za przestępstwo z art. 278 § 1 kk w zw. z art. 12 kk popełnione w okresie od 10 lipca do 10 sierpnia 2004 r. na karę 1 roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 3 lat próby; postanowieniem z dnia 15 listopada 2005 roku zarządzono wykonanie powyższej kary;
2. z dnia 17 marca 2006 r. w sprawie VII K 45/06 za ciąg dwóch przestępstw z art. 283 kk w zw. z art. 279 § 1 kk popełnionych w nocy z 9/10 lipca 2005 roku i od 13 lipca do 1 sierpnia 2005 r. na karę 1 roku i 4 miesięcy pozbawienia wolności;

3. z dnia 15 maja 2012 r. w sprawie II K 271/12 za ciąg dwóch przestępstw z art. 279 § 1 kk w zw. z art. 283 kk i w zw. z art. 64 § 1 kk popełnionych w okresie od 9 do 11 kwietnia 2011 r. i w nocy z 17/18 kwietnia 2011 r. na karę 1 roku pozbawienia wolności;

4. z dnia 30 września 2014 r. w sprawie II K 694/14 za przestępstwo z art. 178a § 1 kk popełnione w dniu 13 lipca 2014 r., za które wymierzono mu karę 10 miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin miesięcznie; prawomocnym postanowieniem z dnia 12 lutego 2015 r. Sąd Rejonowy w Pile w sprawie II Ko 214/15 określił wobec skazanego zastępczą karę pozbawienia wolności za pozostałą część kary powyższej kary ograniczenia wolności i zarządził wykonanie tej kary;

5. z dnia 8 grudnia 2014 roku w sprawie II K 417/14 za przestępstwo z art. 278 § 1 kk popełnione w okresie od 3 lutego do 2 kwietnia 2014 r., za co wymierzono mu karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności.

W oparciu o tak poczynione ustalenia Sąd Rejonowy orzekł następująco:

I. na podstawie art. 85 kk i art. 86 § 1 kk w zw. z art. 87 kk (wszystkie przepisy w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 lipca 2015 r.) w zw. z art. 569 § 1 kpk połączył karę ograniczenia wolności i karę pozbawienia wolności orzeczone wobec R. S. (1) wyrokami opisanymi w pkt 4 i 5 i wymierzył mu karę łączną 1 roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności i na poczet tej kary zaliczył 3 dni pozbawienia wolności odpowiadające rozmiarowi wykonanej części kary ograniczenia wolności,

II. na podstawie art. 572 kpk w pozostałym zakresie postępowanie o wydanie wyroku łącznego umorzył,

III. określenie początku i końca odbywania przez skazanego kary łącznej pozbawienia wolności pozostawił administracji zakładu karnego,

IV. na podstawie art. 624 § 1 kpk zwolnił skazanego od kosztów sądowych w całości i nie wymierzył mu opłaty (k. 29).

Powyższy wyrok zaskarżył obrońca skazanego. Zarzucił orzeczeniu rażącą surowość orzeczonej kary poprzez uznanie, że nie można oskarżonemu wymierzyć kary łącznej określonej w oparciu o zasadę pełnej absorpcji.

Podnosząc tak, apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego i wymierzenie kary łącznej przy zastosowaniu zasady pełnej absorpcji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja była bezzasadna i nie zasługiwała na uwzględnienie.

Przedstawiając powody rozstrzygnięcia, wskazać w pierwszym rzędzie należy, że przeprowadzone na rozprawie głównej postępowanie dowodowe cechowało się pełną poprawnością. Sąd odwoławczy stwierdził również, że ujawniony na etapie rozpoznawczym materiał dowodowy został poddany rzetelnej analizie, uwzględniającej należycie zasady swobodnej oceny. Nie budziło zatem wątpliwości, że sytuacja R. S. (1), a w tym jego dotychczasowa karalność, została określona zgodnie z rzeczywistym stanem rzeczy. Nie wzbudziły też przez to zastrzeżeń wnioski Sądu I instancji co do istnienia w sprawie realnego zbiegu przestępstw, a w konsekwencji co do możliwości orzeczenia kary łącznej. Żadnych wątpliwości nie wywołało także ustalenie, że konieczne było umorzenie postępowania w tym zakresie, gdzie zbieg ten nie zachodził.

W opinii Sadu odwoławczego argumentacja przedstawiona przez apelującego nie potwierdziła zasadności zarzutu rażącej niewspółmierności kary. Przypomnienia w tym miejscu wymaga, że zarzut rażącej niewspółmierności kary, jako zarzut z kategorii ocen, można podnosić wówczas „gdy kara jakkolwiek mieści się w granicach ustawowego zagrożenia, nie uwzględnia w sposób właściwy zarówno okoliczności popełnienia przestępstwa, jak i osobowości sprawcy, innymi słowy – gdy w społecznym odczuciu jest karą niesprawiedliwą” (vide: wyrok SN z 11 kwietnia 1985r. V KRN 178/85, OSNKW 1985/7-8/60). Nie chodzi przy tym o każdą ewentualną różnicę ocen co do jej wymiaru,

ale różnice tak zasadniczej natury, że karą dotychczas wymierzoną nazwać można by niewspółmierną w stopniu nie dającym się wręcz zaakceptować (vide: wyrok SN z 2 lutego 1995 r., II KRn 198/94, OSNKW 1995/5-6/33).

Przykładając powyższe do okoliczności kontrolowanego przypadku, a ponadto uwzględniając specyfikę orzekania co do kar łącznych, Sąd II instancji rozważył prawidłowość rozstrzygnięcia podjętego w zaskarżonym wyroku i zbadał je pod kątem współmierności.

W pierwszej kolejności zaznaczyć trzeba, odnosząc się do uwag apelującego, że żaden przepis prawa nie nakazuje sądowi by w toku wymiaru kary łącznej dawał prymat zasadzie absorpcji. To jest tej zasadzie, która nakazuje ukształtować karę łączną na poziomie zbliżonym do wysokości najwyższej spośród kar jednostkowych, a która to kara pochłaniałaby pozostałe kary jednostkowe. Wprost przeciwnie, art. 569 § 1 kpk odsyła do przepisów materialnych dotyczących wymierzania kary łącznej, które określają, że karę łączną wymierza się w granicach od najniższej z kar wymierzonych za poszczególne przestępstwa do ich sumy, nie przekraczając przy karze pozbawienia wolności 15 lat (art. 86 § 1 kk), z wyjątkami określonymi w art. 88 kk (por. postanowienie SN z dnia 8 listopada 2006 r., III KK 63/06, OSNwSK 2006/1/2117). Wymiar kary łącznej jest bowiem działalnością racjonalną, polegającą na oznaczaniu kary odpowiednio do stopnia związku podmiotowo-przedmiotowego między zbiegającymi się realnie przestępstwami. Nie służy to ograniczeniu odpowiedzialności karnej, lecz rzeczywistemu oddaniu zawartości kryminalnej czynów, jakich skazany się dopuścił. Celem kary łącznej jest zapobieganie sytuacji, w której skazany pociągany do odpowiedzialności karnej odrębnie za każde z popełnionych przestępstw, pozostających w zbiegu realnym, znajduje się w gorszej sytuacji z perspektywy wymiaru kary, niż sprawca, który za takie przestępstwa odpowiada w jednym postępowaniu (por. wyrok SA w Krakowie z 27 marca 2013 r., II AKa 52/13, KZS 2013/6/82)

Apelujący podnosił, że pomiędzy poszczególnymi przestępstwami, za które wymierzono kary objęte węzłem kary łącznej, zachodził ścisły związek podmiotowo-przedmiotowy. Wywodził też, że w postawie życiowej skazanego R. S. (1) dokonała się pozytywna przemiana, co potwierdzać miało jego zachowanie w zakładzie karnym. Wedle skarżącego, to ostatnie miałyby pozwalać na postawienie pozytywnej prognozy kryminologicznej względem skazanego.

Odnosząc się do tych wskazań, zauważyć należy, że wszystkie przywołane przez obrońcę okoliczności zostały w pełni uwzględnione przez Sąd orzekający w I instancji. Sąd ten trafnie przy tym uznał, że przestępstwa, za które orzeczono kary podlegające łączeniu, nie pozostawały w szczególnie bliskim związku czasowym. Pierwszego przestępstwa skazany dopuścił się przecież między 3 lutego a 2 kwietnia 2014 r., zaś kolejnego ponad 3 miesiące później, tj. 13 lipca 2014 r. Ponadto, Sąd Rejonowy prawidłowo uwzględnił też okoliczność, której zdawał się nie dostrzegać autora środka odwoławczego, tj. że między tymi przestępstwami zachodzi rozbieżność rodzajowa. Czynem, za który R. S. został osądzony w sprawie II K 694/14, zostało zaatakowane bezpieczeństwo w komunikacji. Czynem zaś, za które został on skazany wyrokiem w sprawie II K 417/14, naruszone zostało dobro jakim jest mienie.

Nie budzi też wątpliwości, że Sąd Rejonowy wziął pod uwagę opinię o skazanym wystawioną przez Dyrektora Aresztu Śledczego w Z. (k. 13). Opinię, której wnioski trafnie zostały przez ten Sąd podsumowane ustaleniem, że „skazany posiada pozytywną opinię z zakładu karnego”. Zdaniem Sądu Okręgowego zgodzić się przy tym trzeba z wnioskiem, że opinia ta nie należała do kategorii opinii nadzwyczajnych. Nie mogła ona być przez to potraktowana jako czynnik bezwzględnie nakazujący łagodne potraktowanie skazanego w toku wymiaru kary łącznej. Nie można też tracić z pola widzenia, że okoliczności osobo-poznawcze odnoszące się do skazanego, mają tylko znaczenie drugorzędne przy kształtowaniu takiej kary. Dla oparcia tego stanowiska warto odwołać się do jednej z tez zawartej w wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 14 stycznia 2010 r., którą Sąd Okręgowy w pełni podziela: „opinia o zachowaniu skazanego w zakładzie karnym ma charakter pomocniczy dla orzekania w przedmiocie kary łącznej, na co wskazuje treść art. 571 § 1 kpk, a jej znaczenie wiąże się z potrzebami oznaczania celów prewencyjno-prognostycznych oraz celowości kary. Znaczenie pierwszorzędne określają relacje podmiotowo-przedmiotowe zbiegających się przestępstw.” (wyrok SA w Krakowie, sygn. II AKa 237/09, KZS 2010/2/46).

Podkreślić też trzeba, że celem kary łącznej nie jest premiowanie osoby wielokrotnie łamiącej porządek prawny lecz zapewnienie racjonalnego stosowania kar i środków karnych przez likwidację w postępowaniu wykonawczym

ich swoistej, wynikającej z kilkakrotnych skazań, konkurencji. Popęlnienie więcej niż jednego przestępstwa jest zaś okolicznością, przemawiającą za orzekaniem kary łącznej surowszej. Ta okoliczność wskazuje bowiem na daleko posunięty stopień demoralizacji skazanego, dla którego wejście w konflikt z prawem nie miało wcale jednorazowego, przypadkowego charakteru, ale stało się wręcz sposobem na życie (por. wyrok SA w Białymstoku z 6 listopada 2012 r., II AKo 129/12, LEX nr 1236007).

Jak wynika z poczynionych przez Sąd Rejonowy ustaleń, R. S. (1) jest sprawcą wielokrotnym. Jego postępowanie cechuje zatem wyraźną powtarzalność aspołecznych zachowań. W przypadku zaś czynów, za które wymierzono kary podlegając łączeniu, zachodziła wprawdzie pewna bliskość czasowa, to jednak znaczenie tej okoliczności zostało istotnie osłabione faktem skierowania tych czynów przeciwko różnym dobrom prawnym. Wszystko to pociągało za sobą wniosek o konieczności umniejszenia wpływu reguły absorpcji na wymiar kary łącznej. Zwiększało natomiast nacisk na potrzebę uwzględnienia w większym stopniu zasady kumulacji.

Podsumowując, Sąd Okręgowy uznał, że Sąd I instancji przy orzekaniu wobec skazanego kary łącznej prawidłowo zastosował zasadę asperacji (czyli częściowej absorpcji i częściowej kumulacji). W sytuacji, gdzie suma kar pozbawienia wolności wymierzonych i ograniczenia wolności za poszczególne czyny objęte węzłem wyroku łącznego wynosiła 1 rok i 11 miesięcy pozbawienia wolności (w rozważanym przypadku to górna granica wymiaru kary łącznej), a najwyższa z kar wymierzonych za jeden z czynów wynosiła 1 rok i 6 miesięcy (dolna granica wymiaru kary łącznej), Sąd zasadnie wymierzył jako łączną karę 1 roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności. W przypadku skazanego R. S. (1) nie ujawniły się przeciw okoliczności, które wymagałyby w jeszcze większym rozmiarze uwzględnienia zasady absorpcji. I to w stopniu znaczącym, gdyż dysproporcja między karą wymierzoną, a tą którą określić można byłoby mianem wzorcowej, jak wyżej podkreślano, musi być rażąca.

Uznać również należało, że łagodzeniu orzeczonej kary łącznej sprzeciwiały się względy prewencji ogólnej. Wobec skazanego orzeczono dotąd kary aż pięcioma wyrokami (z tego kary z dwóch wyroków weszły w skład wyroku łącznego) za przestępstwa popełnione w czasie 10 lat, a w tym trzema wyrokami za czyny popełnione w ciągu 3 lat (od roku 2011 do roku 2014). To świadczy o tym, że skazany lekceważył normy porządku prawnego i przejawia wyraźną demoralizację.

Sąd Okręgowy jest też zdania, że Sąd niższej instancji prawidłowo wywiązał się ze swego obowiązku badania oraz uwzględniania okoliczności przemawiających zarówno na korzyść, jak i na niekorzyść podsądnego.

Wszystko to prowadzi do wniosku, że proponowany w apelacji wymiar kary łącznej przy uwzględnieniu pełnej zasady absorpcji nie byłby właściwą reakcją wymiaru sprawiedliwości. Skutkowałby nieuzasadnionym obniżeniem kary łącznej, a w konsekwencji spowodował, że sprawca nie poniósłby należytej odpowiedzialności za swe przestępstwa. W odczuciu społecznym zaniżona kara mogłaby też rodzić przeświadczenie o pobłażliwym traktowaniu sprawcy wielokrotnego.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy utrzymał w mocy zaskarżony wyrok, o czym orzekł w punkcie 1.

W punkcie 2 wyroku orzeczono o kosztach nieopłaconej obrony udzielonej z urzędu w postępowaniu odwoławczym. Na podstawie § 17 ust. 5 w zw. z § 4 ust. 1 i 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. 2015.1801) zasądzone od Skarbu Państwa na rzecz adw. A. F. kwotę 147,60 zł brutto tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu odwoławczym w sprawie o wyrok łączny. Sąd zdecydował by określić wynagrodzenie na pułapie 1/2 opłaty maksymalnej, która w sprawach o wydanie wyroku łącznego wynosi 240 zł (plus vat), nie widząc podstaw by ustalać opłatę na podwyższonym poziomie, co stwierdzono po analizie stopnia zawichości sprawy oraz nakładu pracy adwokata.

W punkcie 3 wyroku orzeczono o kosztach niniejszego postępowania. Sąd odwoławczy na podstawie art. 636 § 1 kpk w zw. z art. 624 § 1 kpk zwolnił skazanego R. S. w całości od obowiązku zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze, uznając, iż nie będzie on w stanie ich ponieść. Nie ma on bowiem znaczącego

majątku, a do połowy 2017 r. odbywać ma karę pozbawienia wolności. To ostanie utrudni mu w najbliższej przyszłości podjęcie dobrze płatnej pracy zarobkowej.

H. B. D. L. M.